

Enmig del vendaval globalitzador, d'una globalització generalment entesa en el mal sentit de la paraula, és lògic que hom es preguntí sovint què podem fer perquè el nostre petit vaixell català no hi vegi empitjorades encara més les seves condicions de vida o perquè no hi naufragui definitivament. I em sembla que, en unes circumstàncies com aquestes, un cop més hem de fugir de tot esperit resistencialista —que seria clarament suïcida en la nostra situació— i saber aprofitar les onades que ens poden ser més favorables. Això, avui dia, vol dir, evidentment, comptar amb la presència de la nostra llengua i la nostra cultura en els mitjans de comunicació de massa i, molt especialment, en les noves tecnologies per assegurar-ne, d'una banda, l'ús i, de l'altra, la pràctica i el consum socials. Perquè, en principi, les noves tecnologies no van en contra nostre ni de ningú, però tot depèn de l'ús que se'n faci, com és ben sabut. Negar l'accés de la nostra llengua a aquestes tecnologies és abocar-nos a la substitució lingüística per tal de comunicar-nos amb la nostra pròpia societat i fer desaparèixer el nostre mercat lingüístic interior, que és l'únic de què disposa la llengua catalana. És clar que hi ha comunitats lingüístiques que no saben què és trobar-se amb aquest tipus d'entrebancs, només cal agafar un telèfon mòbil per adonar-se'n. És un problema que, ara com ara, mentre no canviï el nostre estatus polític, nosaltres sempre tindrem perquè el fet que no comptem —no comptem com a catalans, vull dir— comporta un augment de beneficis per a moltes empreses, ja siguin multinacionals o catalanes, no ho oblidem. I, d'entrada, no comptem perquè som un fet excepcional, fa prop de tres segles que vam perdre el nostre Estat i, per tant, no som normals. Això, fins i tot dins d'una Unió Europea que forçosament haurà de rebaixar el poder dels estats, encara que s'hi resistixin —i per alguna cosa deu ser que s'hi resisteixen, tot omplint-se la boca, això sí, de declaracions europeïstes. Mentre ens trobem en aquesta situació, doncs, em sembla evident que hi ha algunes consideracions i algunes estratègies que hauríem de canviar urgentment.

En començar el meu parlament, i fent un símil mariner, he parlat del nostre petit vaixell català. Tot navegant sap que no pot ignorar les dimensions exactes del seu vaixell i, en el nostre cas, és important, entre altres coses, per no cometre l'error de comparar-nos amb llengües i cultures que, a més de disposar d'un o més estats que les protegeixen, tenen un pes demogràfic

que no és equivalent al nostre, cosa que resultaria frustrant i desencoratjadora, com és lògic. Per tant, som petits, d'acord. Però, fixem-nos-hi bé, és que ser petit, a Europa, vol dir ser normal. Efectivament, dels quinze estats que actualment formen la Unió Europea, nou tenen una població inferior a la dels Països Catalans. I, dels dotze que estan a punt d'entrar-hi, n'hi ha deu que també tenen un nombre d'habitants inferior al nostre. És a dir, que demogràficament parlant, estem per damunt de la mitjana europea. O, dit d'una altra manera, la majoria de les comunitats lingüístiques d'Europa són més petites que la nostra. Resulta, doncs, que tan petits tampoc no ho som. En altres coses encara no, desgraciadament, però, en aquesta, potser seria bo que comencéssim a convèncer-nos que som normals.

Això no obstant, Madrid continua volent-nos fer creure que l'ús de la nostra llengua és un gran obstacle per al nostre progrés i ens fa caure en el més ridícul provincianisme —a París ja no els cal ni prendre's la molèstia de dir-nos res. Però la cosa més curiosa és que aquí, a casa nostra, encara hi ha gent que s'ho creu. Perquè, aleshores, com s'ho deuen fer a Suècia, Dinamarca o Finlàndia, posem per cas, amb unes llengües de tan poca difusió que són menys parlades que la nostra? I, tanmateix, les seves limitacions lingüístiques no són obstacle per al seu bon funcionament industrial, comercial o financer i tampoc no ho són per fer conèixer la seva cultura a la resta d'Europa i del món. Per més que a Espanya els pugui sorprendre, resulta que aquests països progressen i no acostumen a patir els problemes de què Espanya —sempre tan ben disposada a protegir-nos— diu que ens vol prevenir.

Doncs bé, no oblidem que malgrat les nostres limitacions i els nostres problemes, en català hem aconseguit de bastir una cultura que respon als paràmetres europeus i que, per exemple, actualment hi ha al món unes cent vint-i-cinc universitats amb oferta d'estudis catalans —i no n'hi ha cap ni una, per cert, que posi en dubte la unitat de la nostra llengua. Que, a més de l'Associació Internacional de Llengua i Literatura Catalanes (AILLC), existeixen cinc societats dedicades als estudis catalans: l'Anglo-Catalan Society (ACS), l'Association Française des Catalanistes (AFC), l'Associazione Italiana di Studi Catalani (AISC), la Deutscher Katalanistenverband (DKV) i la North American Catalan Society (NACS), i sembla que aviat se n'hi podria afegir una altra. Que l'Anglo-Catalan Society publica una col·lecció dedicada als estudis catalans: «The Anglo-Catalan Society Occasional Publications», i que dues d'aquestes associacions editen revistes dedicades a la catalanística: la *Catalan Review*, publicada per la NACS, i la *Zeitschrift für Katalanistik*, publicada per la DKV. I que dues universitats estrangeres publiquen també revistes d'estudis catalans: la *Revue d'Études Catalanes*, de la Universitat de Montpeller, i la revista electrònica *JOCS (Journal Of Catalan Studies)*, de la Universitat de Cambridge conjuntament amb la Universitat Oberta de Catalunya. És a dir, que en una sèrie de països que podrien perfectament prescindir de nosaltres hi ha una xarxa d'institucions i estudiosos interessats per la nostra llengua i la nostra cultura, que molts dels països que he qualificat de normals, o sigui, dels que compten amb estat propi, no tenen i ens envegen. Sembla lògic, per tant, que una cultura que desperta aquest interès internacional —he agafat la catalanística com a exemple, però hauria pogut agafar altres aspectes culturals concrets— hagi de poder dis-

posar dels mateixos mitjans i les mateixes possibilitats de què disposen les altres llengües i cultures d'Europa per poder arribar a la societat que la produeix i a tota la gent que s'hi interessi. No s'hi val a impedir-li l'accés a aquests mitjans —amb l'excusa que resulta car, o amb la que sigui—, i així provocar la substitució lingüística en els seus parlants i després dir que, òbviament, això havia de passar perquè aquesta llengua i aquesta cultura no interessin ningú i que els seus parlants l'han abandonada «libèrrimamente».

Encara no fa tres anys, un empresari bretó del món de la comunicació audiovisual, que havia dirigit la segona cadena de la RTF, va crear un canal de televisió en llengua bretona (TV Breizh). O sigui que, una petita comunitat de parlants com la bretona, que no arriba a les dues-centes mil persones —que es miren el cas català com si això fos el paradís—, ja resulta prou rendible per posar en funcionament un canal de televisió privat. Com és, doncs, que els canals privats espanyols no emeten en llengua catalana? Com és que només hi ha una empresa catalana —Flaix TV— disposada a crear-ne un? I qui diu un canal privat de televisió, diu qualsevol cosa.

Podria posar més exemples, però jo diria que no cal que m'allargui, que amb els que he posat ja queda clar que hauríem de deixar, d'una vegada, de combregar amb rodes de molí. Ni som tan petits com ens han fet creure —i per això ens volen dividir— ni som tan menyspreables com pretenen. Ara fa setanta anys, els escriptors valencians van rebutjar clarament el provincianisme i van deixar-nos un bon exemple a seguir. Setanta anys després, no podem continuar eludint les nostres responsabilitats. Hem d'aprofitar la força de la nostra unitat, hem d'organitzar-nos intel·ligentment i exigir. A qui correspongui.